

Obr. 31. Brno, ulice Křenová 22. Lokalizace výzkumu. Zpracování Archaia Brno z. ú.
Abb. 31. Brno, Křenová-Straße 22. Lage der Ausgrabung. Kartierung Archaia Brno z. ú.

Obr. 32. Brno, ulice Křenová 22. Pozůstatky dřevěných konstrukcí. Dlouhé trámy jsou pozůstatkem můstku nebo lávky. Foto Archaia Brno z. ú.
Abb. 32. Brno, Křenová-Straße 22. Überreste der Holzkonstruktionen. Die langen Balken sind wahrscheinlich Reste einer Brücke oder eines Stegs. Foto Archaia Brno z. ú.

Zusammenfassung

Brno (Kat. Trnitá, Bez. Brno-město), Křenová-Straße 22, Parz. Nr. 1111 und 1112. Mittelalter, Neuzeit. Vorstadt, einstiger Fluss. Rettungsgrabung.

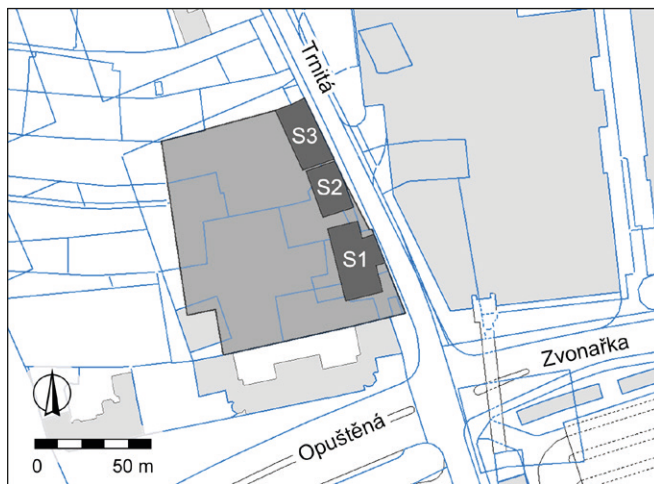
Im Jahre 2019 setzte man die Rettungsgrabung an der Křenová-Straße fort. Hierbei wurden ältere Ebenen des Flussbetts im Svitava-Mühlgraben (heute Stará Ponávka) erfasst. Die Mehrheit der Funde aus den Sedimenten kann man vorläufig in das 12.–14. Jahrhundert datieren. In einem der Suchschnitte wurden Überreste einer Holzkonstruktionen freigelegt, deren dendrochronologische Datierung (1132–1167 n. Chr.) den gewonnenen Funden entspricht. Es handelt sich wahrscheinlich um Bestandteile einer Brücke oder eines Stegs.

Róbert Antal

Brno (k. ú. Trnitá, okr. Brno-město)
Trnitá ulice 20–26, parc. č. 929–932, 936/1, 936/3, 800.
 Středověk, novověk. Město, vesnice. Záchraný výzkum.

Záchraný archeologický výzkum byl vyvolán stavbou „Palác Trnitá“ (obr. 33). První fáze výzkumu byly provedeny již v roce 2018 (sonda S1 a S2), kdy byl v severovýchodním a jihovýchodním rohu staveniště v předstihu před stavbou prozkoumán prostor někdejších historických usedlostí předměstské vsi Trnitá (Antal et al. 2019). V dubnu roku 2019 byl rovněž v předstihu před stavebními pracemi realizován výzkum třetí usedlosti ve střední části staveniště, pod demolovaným domem č. 24 (sonda S3). Potvrdila se kontinuita této stavby od 14. až 15. století do novověku. Byly získány důležité poznatky k jejímu stavebnímu vývoji; výrazný předěl nastal v 17. století, kdy byla dřevohliněná zástavba nahrazena konstrukcemi zděnými na maltu. Po určitou dobu však zůstal zároveň stále v užívání určitý podíl nezděných konstrukcí. Ostatní zkoumané situace dokládají vybavení usedlosti a odrážejí procesy související s jejím provozem a všedním životem jejích obyvatel. Byly dokumentovány zásobní a odpadní jámy a zakopané ostatky zvířat (např. pěti koní).

V letních měsících roku 2019 se pak uskutečnila závěrečná fáze výzkumu, která byla omezena na dohled nad zemními pracemi stavby a na dokumentaci výrazně zahloubených situací. Ty opět náležely k zázemí zkoumaných usedlostí ve středních a zadních partiích jejich pozemků. Jednalo se o studny, sklípky a další prozatím funkčně blíže neurčené objekty. Terénní podmínky lokality dokonce umožnily zachování dřevěných prvků jejich konstrukcí, ovšem jen pokud byly objekty výrazně zahloubeny do geologického podloží.

Obr. 33. Brno, ulice Trnitá 20–26. Vyznačení plochy staveniště (světle šedá) a plošně zkoumaných sond S1–S3 (tmavě šedá). Zpracování Archaia Brno z. ú.

Abb. 33. Brno, Trnitá-Straße 20–26. Lage der Baustelle (hellgrau) und der flächig gegrabenen Suchschnitte S1–S3 (dunkelgrau). Kartierung Archaia Brno z. ú.

Literatura

Antal, R., Grünseisen, J., Kolařík, V., Sedláčková, L., Příbylová, M., Zbránek, H. 2019: Brno (okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 60(2), 231–249.

Zusammenfassung

Brno (Kat. Trnitá, Bez. Brno-město), Trnitá-Straße Nr. 20–26, Parz. Nr. 929–932, 936/1, 936/3, 800. Mittelalter, Neuzeit. Stadt, Dorf. Rettungsgrabung.

Die Rettungsgrabung ging dem geplanten Bau des „Trnitá-Palasts“ voraus. Im Jahre 2018 wurden im nordöstlichen und südöstlichen Teil der Baustelle zwei ehemalige historische Gehöfte des vorstädtischen Dorfes Trnitá untersucht. Im April 2019 wurde ein drittes Gehöft in der Mitte der Baustelle vor dem abgerissenen Haus Nr. 24 untersucht. Die Anfänge dieses Hofes, der bis in die Neuzeit bestand, werden vorläufig in das 14. oder 15. Jahrhundert datiert. Das Anwesen bestand ursprünglich aus Holz und wurde im 17. Jahrhundert durch einen Steinbau ersetzt, neben dem eine zeitlang noch Bauten aus Holz und Lehm standen. Weitere Befunde belegen die Einrichtung und den Betrieb des Gehöfts. Freigelegt wurden vor allem Vorrats- und Abfallgruben und sogar beerdigte Tierleichen (fünf Pferde). Im hinteren Teil der vermuteten Parzelle wurden Brunnen, kleine Keller und nicht näher bestimmte Gruben entdeckt. In den tiefsten Befunden waren noch Holzkonstruktionen erhalten.

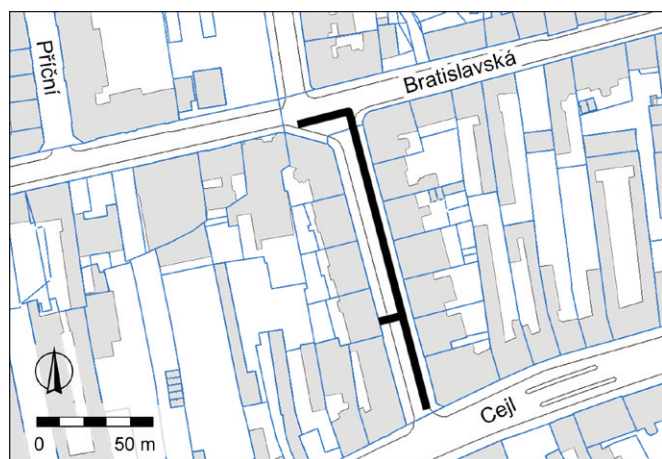
Michal Bučo, Antonín Zúbek

Brno (k. ú. Zábřovice, okr. Brno-město)

Bratislavská, Körnerova ulice, parc. č. 755, 756.

Novověk. Město. Předměstí. Záchraný výzkum.

Záchraný archeologický výzkum byl vyvolán stavbou „Rekonstrukce SCZT pára × HV – oblast ulice Körnerova“ (obr. 34). Jeho terénní část proběhla v květnu až červenci roku 2019. Většina zemních prací stavby nepřesáhla úroveň novodobých zásepů původního teplovodu. Nebyly zaznamenány žádné výrazné středověké nebo raně novověké terénní situace. Původní terén, reprezentovaný půdním horizontem, byl zachycen pouze u křižovatky s Bratislavskou ulicí. Při křižovatce s ulicí Cejl byl dokumentován segment cihlového zdiva, zřejmě náležejícího původní zástavbě (Antal 2019).

Obr. 34. Brno, ulice Bratislavská, Körnerova. Vyznačení průběhu sledovaného výkopu. Zpracování Archaia Brno z. ú.

Abb. 34. Brno, Straßen Bratislavská und Körnerova. Überwachter Graben der Fernwärmeleitung. Kartierung Archaia Brno z. ú.

Literatura

Antal, R. 2019: Nálezová zpráva o provedení záchraného archeologického výzkumu při chystané stavbě „Brno, Körnerova – rekonstrukce SCZT pára × HV“. Rkp. nálezové zprávy z akce č. A18/2019. Uloženo: Archiv Archaia Brno z. ú.

Zusammenfassung

Brno (Kat. Zábřovice, Bez. Brno-město), Straßen Bratislavská und Körnerova, Parz. Nr. 755, 756. Neuzeit. Stadt, Vorstadt. Rettungsgrabung.

Die Rettungsgrabung wegen der Erneuerung einer Fernwärmeleitung erfolgte von Mai bis Juli 2019. Die meisten Tiefbauarbeiten gingen nicht unter das Niveau subrezenter Aufschüttungen hinunter und blieben ohne mittelalterliche oder frühneuzeitliche Befunde. Die Oberfläche des gewachsenen Bodens wurde nur auf der Kreuzung Körnerova-Straße/Bratislavská-Straße erfasst. Bei der Kreuzung Körnerova-Straße/Cejl wurde ein Backsteinmauerabschnitt dokumentiert, wohl der Überrest einer älteren Bebauungsstruktur.

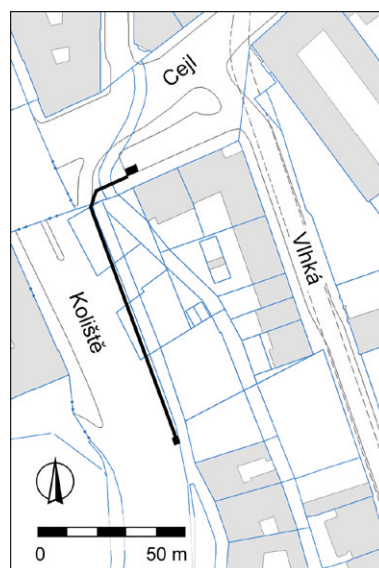
Róbert Antal

Brno (k. ú. Zábřovice, okr. Brno-město)

Ulice Cejl, Koliště, parc. č. 637, 757.

Novověk. Město. Záchraný výzkum.

Archeologický výzkum byl proveden v souvislosti s budováním přeložky plynovodu pro připravovanou stavbu na parcelách č. 653 a 654 (obr. 35). Terénní část výzkumu se uskutečnila v říjnu roku 2019. Zemní práce stavby nepřesáhly úroveň novověkých a novodobých navážek. Takřka celý výkop na ulici Koliště podél parcel s plánovanou výstavbou probíhal výhradně recentním zásepem. V ohybu směrem do ulice Cejl byly ve výkopu zachyceny části zdív zaniklého domu v místě dnešní křižovatky ulic Koliště a Cejl (někdejší Cejl 2/Zollhausglacis 1 – před rokem 1918 samostatná ulice, úsek dnešního Koliště mezi ulicemi Křenová a Cejl) a také vyzdění stoky, která přiváděla odpadní vodu z centra města do stoky, do níž byla svedena Ponávka. Výkop přeložky narazil na část její železobetonové konstrukce (Zúbek 2019).

Obr. 35. Brno, ulice Cejl, Koliště. Vyznačení průběhu sledovaného výkopu. Zpracování Archaia Brno z. ú.

Abb. 35. Brno, Straßen Cejl und Koliště. Überwachter Grabenverlauf. Kartierung Archaia Brno z. ú.

Literatura

Zúbek, A. 2019: Brno – ulice Koliště, přeložka plynového vedení. Rkp. nálezové zprávy z akce č. A83/2019. Uloženo: Archiv Archaia Brno z. ú.